

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Babay József
Cím: Kettőzött erővel indulnak meg tavasszal az óbudai ásatások
Forrás: Magyarország

Bp.

(Hely)

1935. Jan. 27.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

902.6

Hely

Idő

"1935"

Személy

Babay József riportja :

Kettőzött erővel indulnak meg a tavasszal az óbudai ásatások

Sor kerül a református templom lebontására is

A Magyarország évek óta foglalkozik a kincses multat takaró óbudai utcák alól napfényre került leletekkel, az ásatásokkal, és mindig készségesen adott helyet a letűnt, dicsőséges mult lelkes kutatója, Gatterer Ferenc mérnök írásainak és gondolatainak. Ha szabad így definiálni: a „hivatalos tudomány” sok mindenben más álláspontra helyezkedik, mint az önszorgalmából e mult tudósává érett Gatterer Ferenc. Cikkeink nyomán szerkesztőségünkhöz érkező levelek, hozzászólások, buzdítások sokasága arra vall, hogy a jelen esett sivárságában a mult arca felé fordulók tábora napról-napra nő. És különösen azoké, akik hiveivé válnak a titkokat rejtő Óbuda teljes feltárásának. Érthető ez a lelkes mult felé fordulás, hisz már eddig is oly gazdagon tárult a mult a szem elé a „Királyné városa” rögei alól, amely évről-évre jobban foglalkoztatja a kutatókat, a tudó-

sokat, a Műemlékek Országos Bizottságának nagy körét. Ma még nem vagyunk bizonyosak afelől, vajjon Mátyás királyt, e márványcsodákat építtető, hódító és kulturfejedelmet nem fűzték-e szorosabb kötelek Óbudához, ma még alvó rejtelem az első magyar historikus, Anonymus alakja is, de a római légió szálas kapitányaitól Nagy Lajos királyig a legérdekesebb, hozzánk származásunk és sok tekintetben homályba borult multunk miatt is, a Vezér áll legközelebb, Árpád, akinek hamvai ott pihennek az óbudai földben.

A legutóbbi ásatásokat a tudós Lux Kálmán dr. vezette, aki tavaly európai kulturszenzációkat hozott föl az esztergomi várból. Kérdést intéztünk Lux Kálmán dr.-hoz, hogy Óbuda kincses földjén mikor kezdenek dolgozni a csákányok, amelyek az ősz óta pihennek.

„Ha szükséges lesz, lebontjuk az óbudai református templomot“

Gatterer Ferenc eddig azért harcolt vállvetve a Magyarország hasábjain, hogy az óbudai református templomot, amely előtt fölbecsülhetetlen értékű leleteket találtak a tavalyi ásatások alkalmával, bontsa le a város, mert mint megállapította, az eddigi föltárások félreérthetetlenül arra engednek következtetni, hogy a földben talált romok fő építési vonalai egytől-egyig a templom alá vezetnek. A templom nem műtörténeti emlék, egyszerű, sablonos építkezés, és sem kultur-, sem kegyeleti szempontból megütközést nem kelthet a lebontása. A főváros egyébként is kisajátította a mellette levő hatalmas, üres telket, ahol szebb és városrendezési szempontból is jobb helye volna a templomnak. Az ásatások a templom miatt előbb-utóbb megakadnának. Viszont az itt folyt ásatási leletek között oly nagy gazdagságu márványműveket, oszlopokat és apszisokat találtak, amelyek egyrészt kétségtelen jelei annak, hogy ezen a helyen templom vagy kápolna állottak, másrészt oly kecsegtetőek a további ásatások jövőjét illetően, hogy ezt a templom-problémát mindenképpen meg kell oldani.

Lux Kálmán dr. kérdésünkre a következőket mondotta:

— A leletek eddig aránylag kis területen kerültek napvilágra az óbudai református templom körül. Bizonyos, hogy a templom kövei között igen sok régi, a XII. századból származó anyag is föltalálható lesz. Mivel tényként áll előttünk, hogy a templom alatt még érdekesebb leletekre bukkanhatunk, a templom lebontásának meg kell történnie.

— Professzor urnak mi a véleménye: vár-, avagy templom-maradvány-e a föltárt terület romja?

— Ennekem minden ellenvetés ellenére az a hitem, hogy a XIII. századbeli óbudai, illetve akkor budai prépostság nyomait találtuk meg. A gyönyörű és föltárt előcsarnokban talált apszisok, a muzeumba szállított épületrészek azt látszanak igazolni, hogy itt templom, illetve kápolna voltak.

— Érdekes — folytatja nevetve —, hogy ezekben a kérdésekben újabban az a fölfogás alakult ki, amely szerint az öregek nem tudnak semmit... Ha én egy festménynek csak egy kis sarkát látom, abból még nem tudom megállapítani, hogy az egész kép mit ábrázol, milyen alakok, színek stb. uralják. Éppen ezért az a véleményem — tisztelve mindenkinek az álláspontját —, hogy nekünk meg türelemmel a további ásatások eredményét.

— Mikor folytatják a kutatások?

— Ugy tudom, amint kitavaszkodik. A Műemlékek Országos Bizottsága, de az egész, multat leső tudományos világ nagyon érdekes, sok vitás elképzelésre biztos feleletet adó eredményeket vár a református templom körüli ásatásoktól.

— Persze — folytatta Lux Kálmán dr. —, az egész Óbudát fölösni nem lehet. A *mult közönye és tájékozatlansága sok dolgot örökre betemetett és elpusztított.* Hiszen láthattuk nyári utunkon Zsámbékon is, hogy a világszép zsámbéki templomot — amelyet joggal lehet nevezni a *Notre Dame* hugának — könnyöként hordta szét a lakosság és ezek a gyönyörű faragású kövek, oszloprészek, apszidionok és más elmozditható darabok — a parasztházak falaiba vannak beépítve. Leginkább az északi falakba, amelyet legerősebben ostromol az „idő vasfoga“.

— Kétségtelen, hogy Óbuda egyik leggazdagabb börtöne a XII—XIII. század építészeti kincseinek. Nem is beszélve azokról az emlékekről, amelyek a rómaiak kezétől származnak.

— Én a magam részéről nem tartom valószínűnek, hogy a református templom körüli ásatások kapcsán a királynői várra akadtunk volna. Sajnos, ezekből az időkből térkép sem maradt ránk. A vitás dolgokat az idő és a munka fogja megoldani.